

Dự báo và đề xuất giải pháp về phát triển xã hội của thành phố Hồ Chí Minh

TS.Nguyễn Hữu Nguyên - Viện NCPT TP.HCM

Báo cáo gồm 3 nội dung: cơ sở lý luận và thực tiễn của dự báo về phát triển xã hội của TP HCM, dự báo những cơ hội và thách thức về xã hội, đề xuất giải pháp.

1- Cơ sở lý luận và thực tiễn để dự báo sự phát triển xã hội của TP HCM

- Về lý luận: dự báo sự phát triển xã hội là một môn khoa học vận dụng phép tư duy Logic. Cơ sở để dự báo là sự hiểu biết về lịch sử phát triển xã hội của thành phố, những điều kiện khách quan và chủ quan, những yếu tố tác động trực tiếp đến tiến trình phát triển xã hội.

- Cơ sở thực tiễn để dự báo phát triển xã hội ở TP HCM gồm những yếu tố: lịch sử phát triển xã hội, thể chế chính trị và cấu trúc xã hội hiện nay, đặc trưng văn hóa, đặc điểm nhân văn, môi trường sinh thái, tính chất và năng lực của nền kinh tế của thành phố, bối cảnh thế giới và trong nước.

2- Dự báo về phát triển xã hội của TP HCM

Kinh tế và xã hội là hai mặt không thể tách rời của sự phát triển của TP HCM, cơ hội và thách thức cũng luôn đan xen nhau. Do vậy phải *dự báo tổng quát về phát triển kinh tế* để làm cơ sở cho dự báo về phát triển xã hội và không tách rời cơ hội với thách thức trong dự báo.

Các vấn đề cần dự báo trong lĩnh vực phát triển xã hội của TP HCM gồm:

2.1- *Đời sống vật chất, tinh thần*: có cơ hội nâng cao nhanh do kinh tế phát triển, thử thách là khoảng cách phân hóa giàu nghèo sẽ lớn hơn.

2.2- *Sự đồng thuận xã hội*: khả năng xung đột lợi ích giữa các nhóm xã hội sẽ cao hơn vì kinh tế thị trường cạnh tranh mạnh hơn và biến động nhanh hơn.

2.3- *Về dân chủ xã hội*: đời sống vật chất và dân trí cao hơn thì đòi hỏi dân chủ cũng cao hơn, đồng thời các thế lực chống đối từ bên ngoài cũng lợi dụng để tấn công mạnh hơn vào lĩnh vực “đòi dân chủ”

2.4- *Phát triển giáo dục, y tế*: có cơ hội đầu tư lớn hơn để hiện đại hóa giáo dục và y tế, thử thách lớn của ngành giáo dục là có thể bị lợi dụng để “kinh doanh”, coi nhẹ chất lượng. Sẽ quá tải nếu dân số thành phố lên trên 10 triệu người.

2.5- *Phát triển văn hóa*: Không có nguy cơ mất bản sắc văn hóa Việt Nam nhưng một số giá trị truyền thống có thể bị tấn công mạnh.

2.6- *Trật tự xã hội*: thách thức sẽ lớn hơn cơ hội vì sự toàn cầu hóa về tệ nạn và tội phạm xã hội. Sẽ quá tải nếu dân số thành phố lên hơn 10 triệu người.

2.7- *Giải quyết giao thông và môi trường*: hai lĩnh vực này không chỉ là kinh tế, kỹ thuật mà mang ý nghĩa xã hội vì nó ảnh hưởng trực tiếp đến đời sống của tất cả cư dân thành phố. Nếu không điều chỉnh quy hoạch và không chế dân số, không gian đô thị thì thách thức về lĩnh vực này sẽ lớn hơn.

Cơ hội và thách thức luôn đan xen nhau, đồng thời có khả năng chuyển hóa về tương quan. Sự chuyển hóa phụ thuộc vào năng lực của bộ máy lãnh đạo, điều hành và quản lý xã hội.

3- Đề xuất giải pháp

Các đề xuất chỉ nhằm vào lĩnh vực phát triển xã hội, nhưng phải được đặt trên cơ sở dự báo về tăng trưởng kinh tế.

3.1- *Xây dựng chính quyền đô thị*: theo hướng được quyền chủ động cao hơn đối với hệ thống chính trị, quản lý xã hội theo chiều dọc (các mặt của đời sống xã hội), không theo phân cấp lãnh thổ.

3.2-Xác định quy mô không gian và dân số: TP HCM nên khống chế dân số, mật độ và không gian đô thị hóa, không nên trở thành “đô thị siêu dân số” để tránh tình trạng quá tải về nhiều mặt.

3.3-Xóa đói giảm nghèo: là biện pháp cơ bản để giữ ổn định và phát triển xã hội ở TP HCM.

3.4-Xây dựng cơ chế tiếp xúc trực tiếp giữa các cấp chính quyền với nhân dân: các cấp lãnh đạo nên sử dụng phương tiện truyền thông đại chúng để thường xuyên tuyên báo cáo với nhân dân về việc thực hiện chủ trương chính sách và trực tiếp trả lời những thắc mắc của nhân dân. Giải pháp này đã được áp dụng khá phổ biến và có hiệu quả ở nhiều nước trên thế giới nhưng ở Việt Nam còn khá mới mẻ.

3.5-Xây dựng văn hóa thực thi luật pháp: Điều này khó hơn xây dựng luật pháp, đồng thời tùy thuộc vào quan điểm, cách lựa chọn người đưa vào các cơ quan thực thi luật pháp, cần xây dựng kỷ cương chặt chẽ hơn trong hệ thống lãnh đạo của Đảng và chính quyền.

3.6-Tổ chức điều tra dư luận quần chúng: xã hội đô thị và kinh tế thị trường có tính biến động rất cao, bộ máy điều hành quản lý phải thường xuyên lắng nghe “hơi thở của cuộc sống”. Muốn vậy cần tổ chức những cơ quan điều tra dư luận quần chúng một cách độc lập. Cách làm này đã khá phổ biến ở nhiều nước nhưng ở Việt Nam chưa được coi trọng.

Những giải pháp nêu trên chưa phải là đầy đủ nhưng nếu được thực hiện triệt để cũng có thể khắc phục được phần nào những hiện tượng tiêu cực về xã hội đang tồn tại ở TP HCM.